

Sygn. akt **IC 64/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Jaskuła
Protokolant:	protokolant sądowy Piotr Brodowski

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2016 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa (...) S.A. Vienna Insurance Group z siedzibą w W.

przeciwko (...) M. S. (1), T. S. Przedsiębiorstwu (...) sp. j. z siedzibą w S., (...) sp. z o.o. z siedzibą w S., M. S. (1), R. S., T. S.

o zapłatę

na skutek zarzutów pozwanych od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 12 listopada 2015 roku – sygnatura akt I Nc 254/15

- 1. nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 12 listopada 2015 roku – sygnatura akt I Nc 254/15 – utrzymuje w mocy w całości;**
- 2. nieuiszczone przez pozwanych koszty sądowe przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.**

Sygn. akt: IC 64/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 02 listopada 2015 r. (data stempla pocztowego- k. 26) powód (...) S.A. Vienna Insurance Group z siedzibą w W. wniósł o orzeczenie nakazem zapłaty z weksla w postępowaniu nakazowym, aby pozwani (...) M. S. (1), (...) Spółka jawna z siedzibą w S. (dalej: (...)), (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. (dalej: (...)) oraz M. S. (1), R. S. i T. S. zapłacili powodowi kwotę 689 537 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 21 października 2015 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W przypadku zaś skierowania sprawy do rozpoznania w trybie zwykłym powód wniósł o zasądzenie od pozwanych kwoty 689 537 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 21 października 2015 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (pozew – 3-5).

Nakazem zapłaty z dnia 12 listopada 2015 r., wydanym w postępowaniu nakazowym w sprawie o sygn. akt I Nc 254/15, Sąd Okręgowy w Warszawie nakazał pozwany (...) M. S. (1), (...) Spółce jawnej z siedzibą w S., (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., M. S. (1), R. S. oraz T. S., aby w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zapłaty zapłacił solidarnie powodce (...) Spółce Akcyjnej Vienna Insurance Group z siedzibą w W. kwotę 689 537 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 21 października 2015 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 8 620 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, albo wnieśli w tym terminie do tutejszego Sądu zarzuty (k. 28).

W dniu 04 grudnia 2015 r. pozwani (...) M. S. (1), (...) Spółka jawna z siedzibą w S., (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. oraz M. S. (1), R. S. i T. S. w terminie wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty z dnia 12 listopada 2015 r., zaskarżając powyższy nakaz w całości. Pozwani wnieśli o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu powodowie podnieśli zarzut nieważności weksla z uwagi na nieprawidłową końcówkę fleksyjną, zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową (zarzuty - k. 38-73).

W odpowiedzi na zarzuty pozwanych powód (...) S.A. Vienna Insurance Group z siedzibą w W. pismem z dnia 09 lutego 2016 r. (data stempla pocztowego - k. 459) wniósł o utrzymanie nakazu zapłaty z dnia 12 listopada 2015 r. w mocy w całości, zaś w przypadku spełnienia przesłanek z art. 339 k.p.c. o wydanie wyroku zaocznego i opatrzenie go rygiorem natychmiastowej wykonalności. Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kosztów sądowych według norm przepisanych (k. 382-391).

W dalszym toku sprawy stanowisko stron nie uległo zmianie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (...) S.A. (...)p z siedzibą w W. (dalej: (...) S.A.) w dniu 10 września 2014 r. zawarł z pozwanym (...) M. S. (1), (...) Spółka jawna z siedzibą w S. (obecnie (...) M. S. (1), (...) Spółka jawna z siedzibą w S.: **dowód:** wydruk KRS – k. 22-25v. / dalej: „zobowiązany”) umowę o udzielenie ubezpieczeniowej gwarancji należytego wykonania kontraktu i usunięcia wad i usterek nr (...) (dalej: „umowa nr (...)”) wraz z aneksem nr (...). W jej wykonaniu wystawił Ubezpieczeniową Gwarancję Należytego Wykonania Kontraktu i Usunięcia Wad i Usterek z dnia 10 września 2014 r. nr (...) na rzecz spółki Przedsiębiorstwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. (dalej „beneficjent”) celem zabezpieczenia umowy z dnia 11 września 2014 r. „(...)” (dalej: „gwarancja nr (...)”) (**dowód:** umowa nr (...) – k. 392; aneks nr (...) – k. 393; gwarancja nr (...) – k. 394-396).

Zgodnie z § 4 umowy w przypadku dokonania przez powoda zapłaty na rzecz beneficjenta gwarancji z tytułu udzielonej mu gwarancji, zobowiązany zobowiązał się zwrócić (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę wypłaconą na podstawie tej gwarancji w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania do zapłaty. W razie zaś opóźnienia się z zapłatą zobowiązany zobowiązał dodatkowo zapłacić odsetki ustawowe. Ponadto zobowiązany zobowiązał się do zwrócić wypłacone kwoty powodowi na podstawie gwarancji pomimo istnienia sporu pomiędzy beneficjentem a zobowiązanym co do podstawy żądania zapłaty zobowiązania zobowiązanego objętego gwarancją. Zgodnie z § 5 ust. 1 w celu zabezpieczenia roszczeń (...) S.A. z siedzibą w W. zobowiązany udzielił powodowi zabezpieczenia poprzez ustanowienie hipoteki łącznej na nieruchomości należącej do M. S. (2) położonej w S. przy ul (...) do kwoty 1 300 000 zł oraz wystawił dwa weksle in blanco z klauzulą „bez protestu” wraz z deklaracjami wekslowymi określającymi warunki ich wypełnienia, poręczonymi przez dwóch współników zobowiązanego M. S. (1) i R. S., małżonka M. S. (1) T. S. oraz przez partnera konsorcjum spółkę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S.. W zawartej deklaracji wekslowej z dnia 09 września 2014 r. postanowiono, że (...) S.A. z siedzibą w W. ma prawo wypełnić weksel w każdym czasie na sumę odpowiadającą zadłużeniu zobowiązanego wynikającemu z ww. umowy łącznie z odsetkami prowizją i kosztami. Ponadto miał prawo opatrzyć weksel miejscem i terminem płatności według własnego uznania (**dowód:** weksel nr (...) – k. 6-6v.; deklaracja wekslowa – k. 449-451).

W związku z wydaną gwarancją nr (...), beneficjent Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. pięciokrotnie złożył powodowi żądania wypłaty: w dniu 13 stycznia 2015 r. na kwotę 138 080 zł, w dniu 26 stycznia 2015 r. na kwotę 120 820 zł, w dniu 11 lutego 2015 r. na kwotę 112 190 zł, w dniu 12 maja 2015 r. na kwotę 106 149 zł oraz w dniu 17 maja 2015 r. na kwotę 212 298 zł (**dowód:** żądanie wypłaty z dnia 13 stycznia 2015 r. - 396; żądanie wypłaty z dnia 26 stycznia 2015 r. - k. 406; żądanie wypłaty z dnia 11 lutego 2015 r. - k. 416; żądanie wypłaty z dnia 12 maja 2015 r. - k. 427; żądanie wypłaty z dnia 17 maja 2015 r. - k. 440). Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego w stosunku do każdego wezwania, powód dokonał wypłaty na rzecz beneficjenta żądanych kwot w łącznej wysokości 689 537 zł (**dowód:** potwierdzenia przelewów: k. 405, k. 415, k. 426, k. 439, k. 448).

W związku z niewykonaniem przez zobowiązanego zobowiązań wobec beneficjenta, na podstawie zawartej umowy nr (...) powód (...) S.A. z siedzibą w W. wypełnił wystawiony i wręczony przez pozwaną (...) Sp. j., a poręczony przez pozostałych pozwanych, weksel własny in blanco nr (...) na kwotę 689 537 zł z terminem zapłaty przypadającym na dzień 20 października 2015 r. (**dowód:** weksel nr (...) – k. 6-6v.).

Pismami z dnia 08 października 2015 r. powód (...) S.A. z siedzibą w W. zawiadomił pozwaną spółkę (...) j. siedzibą w S. oraz poręczycieli (...) Sp. z o.o. siedzibą w S., M. S. (1), R. S. i T. S. o wypełnieniu weksla i wezwał ich w dniu 09 października 2015 r. do wykupu weksla poprzez wpłacenie do dnia 20 października 2015 r. sumy wekslowej w kasie (...) S.A. z siedzibą w W., względnie na rachunek bankowy (...) S.A. z siedzibą w W. po uprzednim powiadomieniu powoda (**dowód:** wezwania – k. 11, k. 13, k. 15, k. 17 i k. 19; potwierdzenia nadania: - k. 16, 18 i k. 20; potwierdzenie odbioru – k. 12; k. 14).

Pomimo wezwania do wykupu weksla, pozwani nie dokonali zapłaty za ten weksel.

Powyższy stan faktyczny, który był zresztą niesporny pomiędzy stronami, został przez Sąd meriti ustalony na podstawie dowodów z dokumentów złożonych do akt niniejszej sprawy. Sąd uznał dowody te za wiarygodne, albowiem ich autentyczność nie została zakwestionowana przez żadną ze stron, a ponadto Sąd nie znalazł podstaw do ich podważenia z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo było zasadne i jako takie zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Zgodnie z treścią art. 30 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282 ze zm., dalej jako: prawo wekslowe) zapłatę wekslu można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (aval) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. Stosownie natomiast do treści art. 31 prawa wekslowego poręczenie umieszcza się na wekslu albo na przedłużku. Poręczenie oznacza się wyrazem „poręczam” lub innym zwrotem równoznacznym; podpisuje je poręczyciel. Nadto poręczenie powinno wskazywać, za kogo je dano. W braku takiej wskazówki uważa się, że poręczenia udzielono za wystawcę. Poręczyciel wekslowy zaś odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył (art. 32 prawa wekslowego).

Na wstępie podkreślić należy, iż poręczenie wekslowe jest zobowiązaniem akcesoryjnym. Jednakże jest to tzw. akcesoryjność formalna. Pomiędzy odpowiedzialnością poręczyciela a odpowiedzialnością osoby, za którą poręczał, może jednak zająć różnica ze względu na samodzielny charakter zobowiązania poręczyciela, bowiem jego zobowiązanie jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny, z wyjątkiem wady formalnej weksla. Poręczyciel wekslowy nie odpowiada zatem tylko wówczas, jeżeli: 1) poręczenie zostało udzielone z naruszeniem wymogów formalnych jego ważności określonych w art. 31; 2) poręczenie zostało udzielone na wekslu niespełniającym warunków art. 1 lub 101 (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2005 r., sygn. akt III CK 520/04, OSN 2006, nr 4, poz. 67; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2006 r., sygn. akt IV CSK 132/05, LEX nr 195420); 3) nie powstało ważne zobowiązanie osoby, za którą poręczył. Tak będzie w przypadku, gdy awalant nie złożył na wekslu podpisu w ogóle lub nie złożył ważnego podpisu. Będzie to miało miejsce w sytuacji, gdy podpisał się tylko imieniem, złożył podpis w sposób mechaniczny lub zamiast podpisu umieścił znak lub znaki graficzne niebędące podpisem (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 1997 r., sygn. akt II CKN 185/97, OSN 1997, nr 12, poz. 201).

Niemniej jednak w przedmiotowej sprawie żadna z wyżej wskazanych okoliczności nie wystąpiła. Poręczenie udzielone przez każdego z pozwanych spełniało bowiem wszelkie wymogi formalne określone w art. 31 prawa wekslowego, sam weksel spełniał warunki przewidziane treścią art. 101 prawa wekslowego, zaś zobowiązanie (...) M. S. (1), (...) Spółki jawnej z siedzibą w S. (obecnie (...) M. S. (1), (...) Spółka jawna z siedzibą w S.) było ważne.

Dodatkowo podnieść należy, iż zgodnie z treścią przepisu art. 10 prawa wekslowego możliwe jest sporządzenie weksla niezupełnego w chwili jego wystawienia, tj. weksla in blanco. Przedmiotowy weksel pełni w obrocie gospodarczym przede wszystkim funkcję gwarancyjną, która charakteryzuje się tym, że strony zawierające umowę

pragną zabezpieczyć ewentualne roszczenia mogące z niej wyniknąć, ale nie są w stanie w momencie zawarcia umowy oznaczyć chociażby wysokości tych roszczeń lub daty płatności. W tym celu strona, która ma stać się dłużnikiem wynikającego z danej umowy roszczenia, podpisuje blankiet wekslowy, upoważniając jednocześnie drugą stronę do wypełnienia go brakującymi składnikami. Podkreślić trzeba, iż samo zamieszczenie podpisu na dokumencie nie powoduje powstania zobowiązania wekslowego, albowiem do jego powstania konieczne jest wydanie dokumentu. Nadto należy podnieść, że weksel in blanco powinien być wypełniony zgodnie z zawartym między stronami porozumieniem wekslowym.

Zgodnie z zawartą przez strony deklaracją wekslową, (...) S.A. z siedzibą w W. miał prawo wypełnić weksel w każdym czasie na sumę odpowiadającą zadłużeniu zobowiązanego wynikającemu z ww. umowy łącznie z odsetkami prowizją i kosztami. Ponadto miał prawo opatrzyć weksel miejscem i terminem płatności według własnego uznania (k. 449-451). Powód (...) S.A. z siedzibą w W. wypełnił wystawiony i wręczony mu weksel własny in blanco nr (...) na kwotę 689 537 zł określając terminem jego zapłaty przypadającym na dzień 20 października 2015 r.

Użyte sformułowanie w poleceniu zapłaty „zapłać/imy” zostało przez powodową Spółkę użyte – wbrew twierdzeniom strony pozwanej – w prawidłowy sposób. Weksel wystawiony bowiem został przez (...) M. S. (1), (...) Spółkę jawną z siedzibą w S., stąd nie jawiło się jako uzasadnione użycie liczby mnogiej wyrazu „zapłacimy”. Podpisy zaś poręczycieli złożone na odwrotnej stronie weksla dotyczą wyłącznie ich zobowiązania akcesoryjnego, mianowicie oświadczenia o poręczeniu, a nie zobowiązania głównego, tj. zapłaty sumy wekslowej. Dlatego też wywieziony przez pozwanych zarzut nieważności weksla z powodu użycia nieprawidłowej końcówki fleksyjnej w poleceniu zapłaty jako nieuzasadniony nie zasługiwał na uwzględnienie.

Stosownie do dyspozycji przepisu art. 38 zdanie pierwsze prawa wekslowego posiadacz weksłu, płatnego w oznaczonym dniu albo w pewien czas po dacie lub po okazaniu, powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następnych dni powszednich. W ocenie Sądu meriti (...) S.A. z siedzibą w W. w przewidziany prawem sposób przedstawiła każdemu z pozwanych przedmiotowy weksel do zapłaty. Przedstawienie bowiem weksla do zapłaty następuje także w sytuacji, gdy posiadacz weksla umożliwi trasatowi (wystawcy weksla własnego) zapoznanie się z oryginałem weksla w miejscu jego płatności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 marca 2001 r., sygn. akt III CKN 322/00, OSNC 2001, Nr 11, poz. 164). Spełnienie zatem przewidzianego wymogu przedstawienia weksla do zapłaty nie łączy się z koniecznością jego fizycznego okazania „do oczu” dłużnikowi głównemu. Wystarczające jest w tej mierze stworzenie wystawcy weksla własnego przez posiadacza weksla realnej możliwości zapoznania się z oryginałem weksla w miejscu jego płatności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2006 r., sygn. akt IV CSK 132/05, LexPolonica nr 1631625). Na marginesie natomiast wskazać jedynie wypada, że zaniechanie czynności wymienionej w art. 38 prawa wekslowego nie zwalnia wystawcy od zapłaty sumy wekslowej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2004 r., sygn. akt III CK 316/03, Legalis nr 78313). Skutkiem zaś nieprzedstawienia weksla do zapłaty domicyliatowi jest jedynie to, że odsetki należą się dopiero od dnia, w którym wystawca weksla mógł faktycznie dokonać oględzin weksla i ustalić, czy jest zobowiązany do jego zapłaty (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004 r., sygn. akt I CK 224/04, OSG 2005, Nr 3, poz. 8).

Zgodnie natomiast z treścią art. 10 prawa wekslowego, dłużnik wekslowy może powoływać się na to, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem. Nie oznacza to jednak, że w takim przypadku proces o zapłatę należności wynikającej z weksla wypełnionego w oparciu o porozumienie wekslowe przestaje mieć charakter tzw. „procesu wekslowego”. Podniesienie przez dłużnika wekslowego zarzutów ze stosunku podstawowego (porozumienia wekslowego) nie powoduje bowiem utraty przez posiadacza weksla formalnej i materialnej legitymacji wekslowej. W dalszym ciągu zatem to na dłużniku wekslowym ciąży obowiązek udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (art. 6 k.c.). Nie ma podstaw, aby ciężar dowodzenia okoliczności ze stosunku podstawowego uzasadniający uzupełnienie weksla przerzucić na wierzyciela wekslowego. Tym bardziej okoliczności takie nie powinny być badane przez sąd z urzędu (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 16 kwietnia 2008 r., sygn. akt V ACa 118/08, LEX nr 447161).

Podzielając powyższe stanowisko co do ciężaru dowodu, w ocenie Sądu meriti, pozwani w należyty sposób nie udowodnili, iż przedmiotowy weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową. Treść deklaracji w sposób jednoznaczny dała powodowi uprawnienie do wpisania kwoty odpowiadającej zadłużeniu pozwanych. Deklaracja wekslowa nie przewidywała konieczności wskazania przez powoda jaki gwarantowany gwarancją nr (...) skutek zrealizował się powodując spełnienie się przesłanki formalnej warunkującej wymagalność roszczenia beneficjenta o wypłatę sumy gwarancyjnej, co z kolei powodowało powstanie po stronie powoda roszczenia regresowego zabezpieczonego wekslem. Weksel in blanco nr (...) został wypełniony na sumę zadłużenia pozwanych w kwocie 689 537 zł w związku z wypłatą z tytułu gwarancji, która wypłata była możliwa mimo nawet istnienia sporu pomiędzy beneficjentem a zobowiązanym co do podstawy żądania zapłaty zobowiązania zobowiązanego objętego gwarancją (§ 4 umowy). Zarzut niepowstania roszczenia regresowego jest więc bezzasadny.

Zobowiązanie poręczyciela wekslowego ma w istocie charakter samodzielny (samoistny), co przejawia się w tym, że odpowiada on według treści weksla. Zobowiązanie poręczyciela wekslowego ma charakter abstrakcyjny, a zatem niezależny od umowy łączącej go z osobą, za którą poręcza i od stosunku kauzalnego łączącego go z uprawnionym na podstawie weksla. Poręczenie wekslowe może być udzielone, chociaż pomiędzy poręczycielem a wierzycielem wekslowym nie zachodzi stosunek z zakresu prawa cywilnego. Jest ono także nieodwołalne, bezwarunkowe i nie może być ograniczone terminem (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2009 r., sygn. akt V CSK 129/09, LEX nr 688047). Odpowiedzialność poręczyciela wekslowego jest oderwana od zobowiązania poręczonego, to poręczyciel ten nie może skutecznie podnosić zarzutu, że jego odpowiedzialność wyznacza treść pierwotnego zobowiązania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2008 r., sygn. akt V CSK 488/07, LEX nr 424315).

Rozpoznając zatem spór w granicach określonych zarzutami od nakazu zapłaty, Sąd Okręgowy na podstawie art. 496 k.p.c. utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w zakresie żądania zasądzenia kwoty 689 537 zł, w tym zawarte w nim rozstrzygnięcie o kosztach postępowania stosownie do treści art. 98 § 1 k.p.c. Na koszty procesu składała się opłata od pozwu w wysokości 8 620 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie wskazanych przepisów orzekł jak w pkt I. wyroku.

Nieuiszczone przez pozwanych koszty sądowe Sąd postanowił na podstawie art. 113 ust 4 u.k.s.c. przejąć na rachunek Skarbu Państwa (pkt II. wyroku).